

Den niende dag

En præsts dilemma under nazismen

Af Bo Torp Pedersen

Jeg har kun et enkelt problem med Volker Schlöndorffs nye film om en luxembourgsk katolsk præst, som under Anden Verdenskrig er fange i KZ-lejren Dachau. Abbed Henri Kremer spilles nemlig af Ulrich Matthes, hvis stirrende øjne og kolde overlæg m.m. i rollen som Joseph Göbbels i "Der Untergang" står så stærkt i erindringen. Men dette fortrænges, idet man suges ind i det drama og det dilemma, som præsten i "Der neunte Tag" kommer ud for.

Titlen hænger sammen med den ni dages orlov, Kremer pludselig får fra KZ-lejren. Den magre og svækkede mand vender hjem til sin søster og sine brødre. Forstående og kærligt sørger søsteren for ham, plejer og bespiser ham. Men det viser sig snart, at ikke alle er ligeså forstående som søsteren.

Frem for alt afsløres det snart, at præstens 'orlov' er en fælde. Den ærgerrige unge Untersturmführer Gebhardt vil afpresse præsten til at påvirke Luxembourgs biskop i mere nazi-venlig retning. "Der neunte Tag" vover sig dermed ind i endnu et svært kapitel af nazi-årenes historie, nemlig kirkens og gejstlighedens rolle, og filmen giver ikke os tilskuere grund til at drage forenkede konklusioner. Biskoppen har sine særdeles gode grunde til i flere dage at være indisponibel, inden han endelig tager imod præsten til en samtale. Det bliver en lærerig samtale for både biskoppen og Kremer.

Præsten har al mulig grunde til at bede. Filmens tyske undertitel "Und führe uns nicht in Versuchung" er jo en linje fra Fadervor: "Led os ikke i fristelse". Filmen kan tolkes som en udfoldelse af denne bøn, og Henri Kremer må – som Sophie Scholl – erkende, at det er helt op til ham selv at vælge den videre vej at gå. "Den niende dag" er således ikke kun en historisk rekonstruktion, men også et samvittighedsdrama med dybe dimensioner.

Mens "Der Untergang", "Sophie Scholl" og "NAPOLA" er instrueret af unge filmfolk, er det det veteran-instruktøren Volker Schlöndorff (f. 1939), der står bag "Der neunte Tag". Schlöndorff er et hovednavn i den unge tyske filmbølge i 1960'erne. Siden har han i Tyskland bl.a. lavet litterære filmatiseringer som "Katharina Blums tabte ære" (efter Heinrich Böll) og "Bliktrommen" (efter Günter Grass) samt nogle internationale produktioner. "Der neunte Tag" er hans bedste film i mange år.

Kærnen i filmen er naturligvis den dobbelte 'duel': Kremers diskussion med Gebhardt om nazismen, religion og kristendom – og Kremers 'diskussion' med sig selv om hvad han dog skal gøre. Men bl.a.

gennem nogle tilbageblik (præstens erindringer), rummer "Der neunte Tag" også stærke skitser af de forfærdende vilkår for fangerne i KZ-lejrene. Denne beskrivelse har det særlige udgangspunkt, at der var adskillige præster blandt fangerne - Pfarrebloc 25487 - og at der blandt disse gejstlige også var præster fra Luxembourg; det lille fyrstedømme er ellers helt glemt i historieskrivningen om Anden Verdenskrig.

Filmfakta

Der neunte Tag, Und führe mich nicht in Versuchung - Tyskland/Luxembourg 2004 - Instr.: Volker Schlöndorff - Manus: Eberhard Görner og Andreas Pflüger - Medv.: Ulrich Matthes (Abbé Henri Kremer), August Diehl (Untersturmführer Gebhardt), Hilmar Thate (Bischof Philippe), Bibiana Beglau (Marie Kremer, Schwester), Germain Wagner (Roger Kremer), Jean-Paul Raths (Raymond Schmitt), Ivan Jirik (Armando Bausch), Karel Hromadka (Pater Laurant Koltz), Miroslav Sichmann (Pater Marcel Bour), Adolf Filip (Professor Klimek, Kraków), Vladimir Fiser (Bischof Kozal), Peter Varga (Józef, Polnischer Gefangene), Petr Janis (Pater Nansen), Zdenek Pecháček (Lagerführer), Vaclav Kratky (SS-Mann), Marcel Svidrman (Gestapo-Mann mit Gebhardt), Karel Dobry (Raportführer Bertram), Götz Burger (Generalvikar Gerard Mersch), Michael König (Gauleiter Simon), Vladimir Gut (KAPO in Kleiderablage) - 98 min. - Ingen dansk biografpremiere - På DVD i DK - Pressebilleder/DVD-udgivelse: SoulMedia

Links

<http://decentfilms.com/reviews/ninthday>

<http://www.deseretnews.com/article/700004043/Ninth-Day-The.html>

<http://www.nytimes.com/2005/05/27/movies/a-cruel-choice-for-a-priest-manipulated-by-the-nazis.html>

<http://www.schnitt.de/202,2226,01.html>